

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 14. jaanuar 2021
(OR. en)

12569/20

Institutsioonidevaheline
dokument:
2018/0251 (NLE)

ATO 64
CADREFIN 355

SEADUSANDLIKUD AKTID JA MUUD DOKUMENDID

Teema: NÕUKOGU MÄÄRUS, millega kehtestatakse Leedu Ignalina
tuumaelektrijaama dekomisjoneerimise abiprogramm ja tunnistatakse
kehtetuks määrus (EL) nr 1369/2013

NÕUKOGU MÄÄRUS (EL) .../...,

...,

**millega kehtestatakse Leedu Ignalina tuumaelektrijaama
dekomisjoneerimise abiprogramm
ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1369/2013**

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse 2003. aasta ühinemisakti, eriti selle artiklit 56 ja sellele lisatud protokolli nr 4 artiklit 3,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

- (1) Vastavalt Tšehhi Vabariigi, Eesti Vabariigi, Küprose Vabariigi, Läti Vabariigi, Leedu Vabariigi, Ungari Vabariigi, Malta Vabariigi, Poola Vabariigi, Sloveenia Vabariigi ja Slovaki Vabariigi ühinemistingimusi ning Euroopa Liidu aluslepingutesse tehtavaid muudatusi käsitlevale aktile¹ (edaspidi „ühinemisakt“) lisatud protokolli nr 4 (Ignalina tuumaelektrijaama kohta Leedus)² (edaspidi „protokoll nr 4“) võttis Leedu kohustuse sulgeda Ignalina tuumaelektrijaama esimene reaktor 31. detsembriks 2004 ja teine reaktor 31. detsembriks 2009 ning need reaktorid seejärel dekomisjoneerida.
- (2) Kooskõlas ühinemisaktis võetud kohustustega ning liidu abiga sulges Leedu kaks reaktorit tähtajaks ning tegi märkimisväärseid edusamme nende dekomisjoneerimise suunas. Kiirgusohu vähendamise jätkamiseks on vaja teha lisatööd. Olemasolevate hinnangute kohaselt on selleks pärast 2020. aastat vaja täiendavaid rahalisi vahendeid.

¹ ELT L 236, 23.9.2003, lk 33.

² ELT L 236, 23.9.2003, lk 944.

- (3) Käesoleva määrusega hõlmatavad meetmed peaksid vastama kohaldatavale liidu ja riigisisesele õigusele. Ignalina tuumaelektrijaama dekomisjoneerimine peaks toimuma kooskõlas liidu tuumaohutusalase õigusega, nimelt nõukogu direktiiviga 2009/71/Euratom,¹ ja jäätmekäitluselase õigusega, nimelt nõukogu direktiiviga 2011/70/Euratom². Vastavalt direktiivi 2011/70/Euratom artikli 4 lõikele 1 ja artikli 7 lõikele 1 kannavad kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete ohutu käitlemise eest lõplikku vastutust liikmesriigid.
- (4) Nõukogude Liidu ajast pärineva kahe 1500 MW RBMK-tüüpi reaktoriga Ignalina tuumaelektrijaama tegevuse enneaegne lõpetamine ja sellele järgnev dekomisjoneerimine oli pretsedenditu ja põhjustas Leedule erakordse finantskoormuse, mis ei vastanud riigi suurusele ega majanduslikule tugevusele. Protokollis nr 4 on sätestatud, et Ignalina tuumaelektrijaama tegevuse lõpetamisel ning tuumaelektrijaama sulgemise ja tegevuse lõpetamise tagajärgedega tegelemisel Leedu püüdluste toetamiseks antav liidu rahaline abi jätkub katkematult ja seda pikendatakse pärast 2006. aastat järgmiste finantsperspektiivide ajavahemikuks.

¹ Nõukogu 25. juuni 2009. aasta direktiiv 2009/71/Euratom, millega luuakse tuumaseadmete tuumaohutust käsitlev ühenduse raamistik (ELT L 172, 2.7.2009, lk 18).

² Nõukogu 19. juuli 2011. aasta direktiiv 2011/70/Euratom, millega luuakse ühenduse raamistik kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete vastutustundlikuks ja ohutuks käitlemiseks (ELT L 199, 2.8.2011, lk 48).

- (5) Käesoleva määrusega kehtestatakse Leedu Ignalina tuumaelektrijaama dekomisjoneerimise abiprogrammi (edaspidi „programm“) kogu kestuseks rahastamispakett, mis on iga-aastase eelarvemenetluse käigus Euroopa Parlamendi ja nõukogu peamine juhis 2. detsembri 2013. aasta institutsioonidevahelise kokkuleppe (Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni vahel eelarvedistsipliini, eelarvealase koostöö ning usaldusväärse finantsjuhtimise kohta)¹ punkti 17 tähenduses.
- (6) Programm tuleks kehtestada seitsmeks aastaks, et ühitada selle kehtivusaeg nõukogu määruses (EL, Euratom) .../...²⁺ sätestatud mitmeaastase finantsraamistiku kehtivusajaga.
- (7) Käesoleva programmi suhtes kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL, Euratom) 2018/1046³ (edaspidi „finantsmäärus“). Finantsmääruses sätestatakse liidu eelarve koostamise ja täitmise reeglid, sealhulgas reeglid toetuste, auhindade, hangete, kaudse eelarve täitmise, rahastamisvahendite, eelarveliste tagatiste, finantsabi ja välisekspertide tasustamise kohta.

¹ ELT C 373, 20.12.2013, lk 1.

² Nõukogu ... määrus (EL, Euratom) .../..., millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2021–2027 (ELT L ..., ..., lk ...).

⁺ ELT: palun lisage teksti dokumendis ST 9970/20 sisalduva määruse number ja täiendage vastavat joonealust märkust.

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrus (EL, Euratom) 2018/1046, mis käsitleb liidu üldelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid ja millega muudetakse määrusi (EL) nr 1296/2013, (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 1304/2013, (EL) nr 1309/2013, (EL) nr 1316/2013, (EL) nr 223/2014 ja (EL) nr 283/2014 ja otsust nr 541/2014/EL ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL, Euratom) nr 966/2012 (ELT L 193, 30.7.2018, lk 1).

- (8) Finantsmääruse, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL, Euratom) nr 883/2013¹ ning nõukogu määruste (EÜ, Euratom) nr 2988/95,² (Euratom, EÜ) nr 2185/96³ ja (EL) 2017/1939⁴ kohaselt tuleb liidu finantshuve kaitsta proportsionaalsete meetmetega, mis seonduvad õigusnormide rikkumise, sealhulgas kelmuse või ärahoidmise, avastamise, kõrvaldamise ja uurimisega, kaotatud, alusetult makstud või ebaõigesti kasutatud summade sissenõudmisega ning asjakohasel juhul halduskaristuste kehtestamisega. Eelkõige on Euroopa Pettustevastasel Ametil (OLAF) vastavalt määrustele (Euratom, EÜ) nr 2185/96 ja (EL, Euratom) nr 883/2013 õigus korraldada haldusjuurdlusi, sealhulgas kohapealseid kontrolle ja inspekteerimisi, et teha kindlaks, kas on esinenud kelmust, pettust, korruptsiooni või muud liidu finantshuve kahjustavat ebaseaduslikku tegevust.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. septembri 2013. aasta määrus (EL, Euratom) nr 883/2013, mis käsitleb Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) juurdlusi ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1073/1999 ja nõukogu määrus (Euratom) nr 1074/1999 (ELT L 248, 18.9.2013, lk 1).

² Nõukogu 18. detsembri 1995. aasta määrus (EÜ, Euratom) nr 2988/95 Euroopa ühenduste finantshuvide kaitse kohta (EÜT L 312, 23.12.1995, lk 1).

³ Nõukogu 11. novembri 1996. aasta määrus (Euratom, EÜ) nr 2185/96, mis käsitleb komisjoni tehtavat kohapealset kontrolli ja inspekteerimist, et kaitsta Euroopa ühenduste finantshuve pettuste ja igasuguse muu eeskirjade eiramiste eest (EÜT L 292, 15.11.1996, lk 2).

⁴ Nõukogu 12. oktoobri 2017. aasta määrus (EL) 2017/1939, millega rakendatakse tõhustatud koostööd Euroopa Prokuratuuri asutamisel (ELT L 283, 31.10.2017, lk 1).

Euroopa Prokuratuuril on määruse (EL) 2017/1939 kohaselt õigus uurida liidu finantshuve kahjustavaid kuritegusid, nii nagu on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2017/1371,¹ ja esitada süüdistusi. Vastavalt finantsmäärusele peab iga isik või üksus, kes saab liidu vahendeid, tegema liidu finantshuvide kaitsel igakülgset koostööd, andma komisjonile, OLAFile, kontrollikojale ja tõhustatud koostöös osalevate liikmesriikide puhul kooskõlas määrusega (EL) 2017/1939 Euroopa Prokuratuurile vajalikud õigused ja nõutava juurdepääsu ning tagama, et kolmandad isikud, kes on kaasatud liidu vahendite haldamisse, annavad samaväärsed õigused.

- (9) Käesolev määrus ei piira Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artiklite 107 ja 108 kohaselt tulevikus toimuvate riigiabimenetluste tulemusi.
- (10) Käesoleva määruse kohasel rahastamisel tuleks keskenduda meetmetele, millega toetatakse dekomisjoneerimise ohutuseesmärkide saavutamist.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuli 2017. aasta direktiiv (EL) 2017/1371, mis käsitleb võitlust liidu finantshuve kahjustavate pettuste vastu kriminaalõiguse abil (ELT L 198, 28.7.2017, lk 29).

- (11) Programm peaks samuti sisaldama oskusteabe loomist ja saadud kogemuste jagamist. Programmi raames dekomisjoneerimisprotsessi kohta saadud oskusteavet ja kogemusi tuleks liidus levitada kooskõlas ja koostoimes liidu teiste asjaomaste programmidega, mis käsitlevad dekomisjoneerimist Bulgaarias, Slovakkias ja Teadusuuringute Ühiskeskuse (JRC) tegevuskohtades asuvates komisjoni tuumaseadmetes, sest sellised meetmed annavad suurima ELi lisaväärtuse ning aitavad kaasa töötajate ja muu elanikkonna ohutusele ning keskkonnakaitsele. Koostöö ulatust, toimimist ja majanduslikke aspekte tuleks üksikasjalikult kirjeldada mitmeaastases tööprogrammis ning neid võiks samuti käsitleda liikmesriikide vahelistes ja/või komisjoniga sõlmitavates kokkulepetes.
- (12) JRC peaks koordineeritud viisil hõlbustama oskusteabe levitamist liidu eri sidusrühmade seas, näiteks tehes turuanalüüsi, vaadates läbi ja hinnates teadmismajadusi liidus, määrates kindlaks võimalikud koostöösuunad, huvitatud sidusrühmad ja valdkonnad, kus programmi rakendamisel loodud oskusteave annaks suurimat lisaväärtust, ja töötades välja oskusteabe jagamise vormid. Loodud oskusteabe levitamist peaks rahastama JRC. Igal liikmesriigil peaks olema võimalus alustada oskusteabe levitamiseks sidemete arendamist ja teabevahetust.

- (13) Käesoleva määrusega hõlmatud Ignalina tuumaelektrijaama dekomisjoneerimisel tuleks kasutada parimat kättesaadavat tehnilist oskusteavet ning võtta nõuetekohaselt arvesse kasutuselt dekomisjoneeritavate seadmete laadi ja tehnilisi näitajaid, et tagada ohutus ja võimalikult suur tõhusus, võttes seejuures arvesse rahvusvahelisi parimaid tavasid.
- (14) Leedu ja komisjon peaksid tagama dekomisjoneerimisprotsessi edenemise tõhusa seire ja kontrolli, et käesoleva määrusega eraldatavad rahalised vahendid omandaksid suurima ELi lisaväärtuse, ehkki lõplik vastutus dekomisjoneerimise eest jääb Leedu kanda. See hõlmab tõhusat edusammude ja tulemuslikkuse mõõtmist ning vajaduse korral parandusmeetmete võtmist. Selleks tuleks luua seire- ja teavitamisfunktsiooniga komitee, mille kaasesistujateks on komisjoni ja Leedu esindajad.
- (15) Vastavalt 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelise parema õigusloome kokkuleppe¹ punktidele 22 ja 23 tuleks programmi hinnata teabe põhjal, mis on kogutud seirenormide alusel, vältides samal ajal eelkõige liikmesriikidele langevat halduskoormust ja ülereguleerimist. Seirenormid peaksid asjakohasel juhul sisaldama mõõdetavaid näitajaid, mille alusel saab hinnata programmi mõju kohapeal.

¹ ELT L 123, 12.5.2016, lk 1.

- (16) Programmile määratud assigneeringute summat ja programmitöö perioodi peaks olema võimalik läbi vaadata, tuginedes vahe- ja lõpphindamisaruande tulemustele.
- (17) Käesoleva määruse raames kaasrahastatavad meetmed tuleks teha kindlaks Leedu poolt nõukogu määruse (EL) nr 1369/2013¹ kohaselt esitatud dekomisjoneerimiskavas kindlaks määratud piirides. Selles kavas määratakse kindlaks programmi kohaldamisala ning dekomisjoneerimise lõpptulemus ja -kuupäev. Samuti hõlmab see dekomisjoneerimist, sellega seotud ajakava, kulusid ja vajaminevat personali. Vajaduse korral peaks Leedu esitama komisjonile dekomisjoneerimiskava ajakohastatud versioonid nende arvessevõtmiseks tööprogrammide koostamisel.
- (18) Programmi raames võetavad meetmed tuleks viia ellu liidu ning Leedu ühisel finantseerimisel. Maksimaalne ELi-poolse kaasrahastamise määr tuleks sätestada kooskõlas varasemate programmide kaasfinantseerimise tavaga. Võttes arvesse võrreldavate liidu programmide tavasid ja Leedu tugevamat majandust peaks liidu kaasrahastamise määr alates programmi kehtestamisest kuni käesoleva määruse alusel rahastatavate meetmete rakendamise lõpuni olema 86 % rahastamiskõlblikest kuludest. Ülejäänud rahastamine peaks pärinema Leedult ja muudest allikatest kui liidu eelarve, näiteks rahvusvahelistelt finantseerimisasutustelt ja teistelt rahastajatelt.

¹ Nõukogu 13. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1369/2013 liidu toetuse kohta tuumarajatiste dekomisjoneerimise abiprogrammile Leedus ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1990/2006 (ELT L 346, 20.12.2013, lk 7).

- (19) Seetõttu tuleks määrus (EL) nr 1369/2013 kehtetuks tunnistada.
- (20) Kontrollikoja eriaruannet nr 22/2016 „ELi tuumarajatiste dekomisjoneerimise abiprogrammid Leedus, Bulgaarias ja Slovakkias: alates 2011. aastast on tehtud mõningaid edusamme, kuid oluliste probleemide lahendamine seisab veel ees“, kontrollikoja soovitusi ja komisjoni vastust on nõuetekohaselt arvesse võetud.
- (21) Euroopa Parlamendi 17. jaanuari 2019. aasta seadusandlik resolutsioon ettepaneku kohta võtta vastu nõukogu määrus, millega kehtestatakse Leedu Ignalina tuumaelektrijaama dekomisjoneerimise abiprogramm (Ignalina programm) ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EL) nr 1369/2013, on teatavaks võetud.
- (22) Programm kuulub nõukogu direktiivi 2011/70/Euratom kohaselt tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise poliitika rakendamiseks kehtestatud Leedu riikliku programmi kohaldamisalasse.
- (23) Selleks et tagada käesoleva määruse ühetaolised rakendamistingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011¹.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

- (24) Käesoleva määruse suhtes kohaldatakse horisontaalseid finantsreegleid, mille Euroopa Parlament ja nõukogu on vastu võtnud ELi toimimise lepingu artikli 322 alusel. Need reeglid on sätestatud finantsmääruses ning nendega määratakse eelkõige kindlaks menetlus eelarve koostamiseks ja selle täitmiseks toetuste, hangete, auhindade ja kaudse eelarve täitmise kaudu ning nähakse ette finantsjuhtimises osalejate vastutuse kontroll. ELi toimimise lepingu artikli 322 alusel vastu võetud reeglid käsitlevad ka üldist tingimuslikkuse korda liidu eelarve kaitsmiseks.
- (25) Käesoleva määrusega ette nähtud liidupoolse rahastamise rakendamise meetodite ja vormide valikul tuleks lähtuda nende võimest saavutada meetmete erieesmärgid ja anda tulemusi, võttes eelkõige arvesse kontrollidega seotud kulusid, halduskoormust ja eeldatavat nõuete täitmata jätmisega seotud riski. See peaks hõlmama ühekordsete maksete, ühtsete määrade ja ühikuhindade kasutamise kaalumist ning finantsmääruse artikli 125 lõike 1 punkti a kohaste kuludega mitteseotud rahastamisvahendite kasutamist,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I PEATÜKK

ÜLDSÄTTED

Artikkel 1

Reguleerimise ja kohaldamisala

1. Käesoleva määrusega kehtestatakse Leedu Ignalina tuumaelektrijaama dekomisjoneerimise abiprogramm (edaspidi „programm“) ajavahemikuks 1. jaanuarist 2021 kuni 31. detsembrini 2027.
2. Määrusega nähakse ette programmi eesmärgid, programmi eelarve ajavahemikuks 1. jaanuarist 2021 kuni 31. detsembrini 2027, liidupoolse rahastamise rakendamise meetodid ja vormid.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) „dekomisjoneerimine“ – riigisisese õiguse kohased haldus- ja tehnilised meetmed, mis võimaldavad tuumarajatise reguleerivast kontrollist kas osaliselt või täielikult vabastamist ning mille eesmärk on tagada pikaajaline üldsuse ja keskkonna kaitse jääkradionukliidide taseme alandamisega materjalides ja tuumarajatise asukohas;
- 2) „dekomisjoneerimiskava“ – dokument, mis sisaldab üksikasjalikku teavet kavandatud dekomisjoneerimise kohta ning mis hõlmab järgmist: valitud dekomisjoneerimisstrateegia; dekomisjoneerimise ajakava, liik ja järjekord; kasutatav jäätmekäitlusstrateegia, sealhulgas kontroll ja heakskiitmine; kavandatud lõppseis; dekomisjoneerimisel tekkinud jäätmete ladustamine ja kõrvaldamine; dekomisjoneerimise ajakava; hinnangulised kulud dekomisjoneerimise lõpuleviimiseks ning eesmärgid, eeldatavad tulemused, vaheeesmärgid, kavandatud tähtajad ja vastavad tulemuslikkuse põhinäitajad, sealhulgas vajaduse korral saavutatud väärtusel põhinevad näitajad. Dekomisjoneerimiskava valmistab ette tuumarajatise loa omaja ja programmi võetakse arvesse mitmeaastase finantsraamistiku töökavades.

Artikkel 3
Programmi eesmärgid

1. Programmi üldeesmärk on aidata Leedut Ignalina tuumaelektrijaama dekomisjoneerimisel, pöörates erilist tähelepanu sellega seotud ohutusprobleemidega toimetulekule, luues samal ajal oskusteavet dekomisjoneerimisprotsessi ja dekomisjoneerimisest tulenevate radioaktiivsete jäätmete käitlemise kohta.
2. Programmi erieesmärk on Ignalina tuumaelektrijaama seadmete ja reaktorisüvendite demonteerimine ja saastest puhastamine kooskõlas dekomisjoneerimiskavaga, sealhulgas dekomisjoneerimisest tulenevate radioaktiivsete jäätmete käitlemine, ning dekomisjoneerimisest tulenevate radioaktiivsete jäätmete ja vanade jäätmete ohutu käitlemise jätkamine.
3. Programmi erieesmärkide üksikasjalik kirjeldus on esitatud I lisa. Komisjon võib kooskõlas artikli 13 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega muuta rakendusaktidega I lisa.

Artikkel 4
Programmi eelarve

1. Programmi rakendamise rahastamispakett ajavahemikuks 1. jaanuarist 2021 kuni 31. detsembrini 2027 on 552 000 000 eurot jooksevhindades.
2. Lõikes 1 nimetatud summat võib kasutada muude kulude kui I lisas kirjeldatud meetmete kulude katmiseks, kui need on seotud programmi rakendamiseks antava tehnilise ja haldusabiga, näiteks ettevalmistus-, seire-, kontrolli-, auditeerimis- ja hindamistoimingud, sealhulgas ettevõtte infotehnoloogiasüsteemidega. Need kulud dokumenteeritakse.
3. Pikemalt kui ühe eelarveaasta vältel võetavate meetmetega kaasnevad eelarvelised kulukohustused võib jagada aastaste osamaksetena mitme aasta peale.

Artikkel 5
Oskusteabe levitamine

1. Programmi rakendamise käigus loodud oskusteavet levitatakse liidu tasandil.

2. Lõikes 1 osutatud tegevuse elluviimiseks võetavaid meetmeid rahastatakse JRC dekomisjoneerimise ja jäätmete käitlemise programmi raames, nagu on määratletud nõukogu määruse (Euratom) .../...¹⁺ artikli 2 punktis 5. JRC koordineerib oskusteabe struktureerimist ja liikmesriikidele levitamist.
3. Oskusteabe levitamise protsessi käsitletakse ja see formuleeritakse artiklis 9 osutatud tööprogrammis.

Artikkel 6

Liidupoolse rahastamise rakendamine ja vormid

1. Programmi rakendatakse eelarve otsese täitmise korras vastavalt finantsmäärusele või eelarve kaudse täitmise korras koostöös finantsmääruse artikli 62 lõike 1 punktis c loetletud üksustega.
2. Programmi alusel võib anda liidu rahastamist ükskõik millises finantsmääruses sätestatud vormis.

¹ Nõukogu ... määrus (Euratom) .../..., millega kehtestatakse tuumarajatiste dekomisjoneerimise ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise sihtotstarbeline rahastamiskava ning tunnistatakse kehtetuks määrus (Euratom) nr 1368/2013 (ELT L ..., ..., lk ...).

⁺ ELT: palun lisage teksti dokumendis ST 12566/20 sisalduva määruse number ja täiendage vastavat joonealust märkust.

II PEATÜKK

RAHASTAMISKÕLBLIKKUS

Artikkel 7

Rahastamiskõlblikud meetmed

Liidu rahastamist võib anda üksnes meetmetele, millega täidetakse artiklis 3 osutatud eesmärged.

Artikkel 8

Kaasrahastamismäärad

Tehakse kõik vajalikud jõupingutused, et jätkata kaasfinantseerimise tava, millele pandi alus Leedu poolt dekomisjoneerimisel tehtavate jõupingutuste jaoks ühinemiseelse abi ja varasemate mitmeaastaste rahastamisprogrammide alusel antud abi andmisel, ning vajaduse korral kaasata kaasfinantseerimist muudest allikatest.

Programmi alusel kohaldatav liidu maksimaalne kaasrahastamismäär kokku on 86 %. Ülejäänud rahastamine pärineb Leedult ja muudest täiendavatest allikatest kui liidu eelarve. Oskusteabe levitamiseks vajalikke meetmeid, millele on osutatud artiklis 5, rahastab 100 % ulatuses liit.

III PEATÜKK

PROGRAMMITÖÖ, SEIRE,

HINDAMINE JA KONTROLL

Artikkel 9

Tööprogramm

1. Programmi rakendatakse mitmeaastase tööprogrammi kaudu, millele on osutatud finantsmääruse artiklis 110. Mitmeaastane tööprogramm võetakse vastu artikli 13 lõikes 2 sätestatud korras.
2. Lõikes 1 osutatud mitmeaastane tööprogramm kajastab dekomisjoneerimiskava, mis on programmi seire ja hindamise aluseks.
3. Lõikes 1 osutatud mitmeaastases tööprogrammis täpsustatakse praegune olukord, eesmärgid, oodatavad tulemused, asjaomased tulemusnäitajad ja rahaliste vahendite kasutamise ajakava ning määratakse kindlaks oskusteabe levitamise üksikasjad.

Artikkel 10
Aruandlus ja seire

1. Näitajad, mille abil antakse aru artiklis 3 sätestatud eesmärkide saavutamisel tehtud edusammude kohta, on esitatud II lisas.
2. Tulemusaruannete süsteemiga tagatakse, et programmi rakendamise ja selle tulemuste seireks vajalikke andmeid kogutakse tõhusalt, tulemuslikult ja õigel ajal. Selleks kehtestatakse liidu vahendite saajatele ja, kui see on asjakohane, liikmesriikidele aruandlusnõuded, mis on proportsionaalsed kogumaksumuse ja programmiga seotud riskidega.
3. Iga aasta lõpus koostab komisjon eduaruande, mis käsitleb varasematel aastatel tehtud tööd, sealhulgas hangetest tulenenud meetmete osakaalu, ja esitab selle Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

Artikkel 11

Hindamine

1. Hindamised tehakse piisavalt aegsasti, et nende tulemusi saaks kasutada otsustamisprotsessis.
2. Programmi vahehindamine toimub siis, kui programmi rakendamise kohta on saadaval piisavalt teavet, ent mitte hiljem kui nelja aasta möödumisel artikli 1 lõikes 1 osutatud ajavahemiku algusest. Vahehindamisel käsitletakse ka artiklis 9 kirjeldatud mitmeaastase tööprogrammi muutmise ulatust.
3. Programmi rakendamise lõpul, ent mitte hiljem kui viie aasta möödumisel artikli 1 lõikes 1 nimetatud ajavahemikust, teeb komisjon programmi lõpphindamise.
4. Komisjon edastab hindamiste tulemused koos oma märkustega Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

Artikkel 12

Auditid

Auditid liidu rahalise toetuse kasutamise kohta, mille on teinud isikud või üksused, sealhulgas muud isikud või üksused kui need, kes on saanud selleks volitused liidu institutsioonidelt või asutustelt, on üldise kindluse aluseks finantsmääruse artikli 127 tähenduses.

Artikkel 13

Komitee

1. Komisjoni abistab komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.
2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.

Kui komitee arvamus saadakse kirjaliku menetluse teel, lõpetatakse nimetatud menetlus ilma tulemust saavutamata, kui arvamuse esitamiseks ettenähtud tähtaja jooksul komitee eesistuja nii otsustab või komitee liikmete lihtenamus seda taotleb.

IV PEATÜKK

ÜLEMINEKU- JA LÕPPSÄTTED

Artikkel 14

Teave, teavitamine ja avalikustamine

1. Liidu rahaliste vahendite saajad märgivad ära nende vahendite päritolu ja tagavad liidu rahastamise nähtavuse eriti meetmete ja nende tulemuste tutvustamisel, andes eri sihtrühmadele, sealhulgas meediale ja üldsusele, selle kohta sidusat, tulemuslikku ja proportsionaalset suunatud teavet.
2. Komisjon rakendab programmi ning programmi raames võetud meetmete ja saavutatud tulemustega seotud teabe- ja teavitamismeetmeid.
3. Programmile eraldatud rahaliste vahenditega panustatakse samuti liidu poliitiliste prioriteetide edastamisse niivõrd, kuivõrd need prioriteedid on seotud artiklis 3 osutatud eesmärkidega.

Artikkel 15
Kehtetuks tunnistamine

Määrus (EL) nr 1369/2013 tunnistatakse kehtetuks.

Artikkel 16
Üleminekusätted

1. Käesolev määrus ei mõjuta nende meetmete jätkamist või muutmist, mis on algatatud määruse (EL) nr 1369/2013 alusel, mille kohaldamist nende meetmete suhtes jätkatakse kuni nende lõpetamiseni.
2. Programmi rahastamispaketist võib katta ka tehnilise ja haldusabi kulud, mida on vaja selleks, et tagada üleminek programmi ja määruse (EL) nr 1369/2013 alusel vastu võetud meetmete vahel.
3. Vajaduse korral võib kanda liidu eelarvesse assigneeringuid ka pärast 2027. aastat, et katta artikli 4 lõikes 2 ette nähtud kulusid, selleks et oleks võimalik hallata meetmeid, mis ei ole 31. detsembriks 2027 veel lõpule viidud.

Artikkel 17

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2021.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

....,

Nõukogu nimel

eesistuja

I LISA

Programmi eesmärkide üksikasjalik kirjeldus

1. Programmi üldeesmärk on aidata Leedut Ignalina tuumaelektrijaama dekomisjoneerimisel, pöörates erilist tähelepanu sellega seotud ohutusprobleemidega toimetulekule. Nüüd, kus kasutatud tuumkütus on reaktorihoonetest eemaldatud, on järgmiseks programmiga lahendatavaks suuremaks ohutusalaseks ülesandeks reaktorisüdamike demonteerimine ning dekomisjoneerimise ja vanade jäätmete käitlemise jätkamine ohutul viisil.
2. 2021. aastal algaval rahastamisperioodil toetatakse programmiga Leedu poolt määruse (EL) nr 1369/2013 alusel esitatud dekomisjoneerimiskavas sisalduvaid meetmeid, eelkõige järgmist:
 - a) reaktorisüvendite üla- ja alaosa ning seadmete demonteerimine ning saastest puhastamine kooskõlas dekomisjoneerimiskavaga. Edusamme selle eesmärgi saavutamisel mõõdetakse eemaldatud materjalide koguses ja liikides ning omandatud väärtuse kaudu;

- b) reaktorisüvendite keskosade (grafiitkoostude) demonteerimise ja saastest puhastamise kavandamine. Edusamme selle eesmärgi saavutamisel mõõdetakse omandatud väärtuse kaudu. See eesmärk tuleb täita enne 2027. aastat, mil antakse asjakohased load tegelikuks demonteerimiseks ja saastest puhastamiseks pärast 2027. aastat;
- c) ohutu dekomisjoneerimine, vanade jäätmete ohutu käitlemine kuni vaheladustamise või kõrvaldamise / lõpliku ladustamiseni (sõltuvalt jäätmete liigist), sealhulgas jäätmekäitlustaristu väljaehitamine, kui see on vajalik. See eesmärk tuleb saavutada kooskõlas dekomisjoneerimiskavaga; Edusamme selle eesmärgi saavutamisel mõõdetakse ohutult ladustatud või eemaldatud jäätmete koguses ja liikides ning omandatud väärtuse kaudu;
- d) ehitiste lammutamise programmi elluviimine. Edusamme selle eesmärgi saavutamisel mõõdetakse lammutatud ehituste hulgas ja liikides ning omandatud väärtuse kaudu;
- e) dekomisjoneerimislitsentsi saamine, kui Ignalina tuumaelektrijaama esimene ja teine reaktor on kütusest tühjendatud;

- f) kiirgusohu vähendamine. Edusamme selle eesmärgi saavutamisel mõõdetakse meetmete ja rajatise ohutushinnangute kaudu, tehes kindlaks võimaliku kokkupuute tekkimise viisid ja hinnates kokkupuute tõenäosust ja ulatust.

3. Ignalina tuumaelektrijaama dekomisjoneerimiskavaga jaotati programmitöö osadeks (Ignalina tuumaelektrijaama dekomisjoneerimise ja projektide hierarhiline struktuur). Selle struktuuri esimesel tasandil on järgmised kuus punkti:

- a) P.0 „Ettevõtte tegevuse korraldus“;
- b) P.1 „Dekomisjoneerimise ettevalmistamine“;
- c) P.2 „Rajatise demonteerimine/lammutamine ja koha seisundi taastamine“;
- d) P.3 „Kasutatud tuumkütuse käitlemine“;
- e) P.4 „Jäätmekäitlus“;
- f) P.5 „Tegevusjärgne programm“.

Punkt P.0 „Ettevõtte tegevuse korraldus“ hõlmab ettevõtte juhtimist, seiret ja kvaliteedi tagamist, radioaktiivsuse ja ökoloogilist seiret, füüsilist turvalisust, insener-tehnilist nõustamist ja juriidilist toetust ettevõtte tegevuse jaoks ning üldsuse teavitamist.

Punkt P.1 („Dekomisjoneerimise ettevalmistamine“) hõlmab dekomisjoneerimise eesalgsete tingimuste (nt seadmete loetelu ja radioloogilise iseloomustuse) koostamist, taristu modifitseerimist, seadmete paigaldamist ja rajatiste ehitamist, süsteemide ja seadmete isoleerimist ning protsessi süsteemide, seadmete ja rajatiste saastest puhastamist.

Punkt P.2 („Rajatise demonteerimine/lammutamine ja koha seisundi taastamine“) hõlmab reaktori demonteerimist, protsessi seadmete/süsteemide demonteerimist ja jäätmete eelkäitlust, rajatiste lammutamist ja tegevuskoha taastamist.

Punkt P.3 („Kasutatud tuumkütuse käitlemine“) hõlmab kasutatud tuumkütuse käitlemist ja ladustamist.

Punkt P.4 („Jäätmekäitlus“) hõlmab operatiivtegevusest ja dekomisjoneerimisest tulenevate väga madala, madala ja keskmise radioaktiivsusega jäätmete töötlemist, ladustamiskujule viimist, ladustamist ja kõrvaldamist.

Punkt P.5 („Tegevusjärgne programm“) hõlmab rajatiste, energiaallikate, veevarustuse, kanalisatsiooni ja veepuhastusseadmete käitamist ja hooldust.

4. Rahastamisperioodi 1. jaanuarist 2021 kuni 31. detsembrini 2027 põhilisi ohutusprobleeme lahendatakse punktide P.1, P.2 ja P.4 raames võetavate meetmetega. Eelkõige reaktorisüdamike demonteerimine on hõlmatud punktiga P.2. Vähem oluliste probleemidega tegeletakse punkti P.3 raames ning punktid P.0 ja P.5 hõlmavad dekomisjoneerimise toetusmeetmeid.
5. Seega kaalub komisjon tihedas koosöös Leeduga mitmeaastase tööprogrammi koostamisel kasutatavate summade jaotamist tabelis 1 kindlaks määratud prioriteetide kaupa, ilma et see piiraks artikli 8 kohaldamist.

Tabel 1

#	Punkt	Prioriteetsus
P.0	Ettevõtte tegevuse korraldus	II
P.1	Dekomisjoneerimise ettevalmistamine	I
P.2	Rajatise demonteerimine/lammutamine ja koha seisundi taastamine	I
P.3	Kasutatud tuumkütuse käitlemine	II
P.4	Jäätmekäitlus	I
P.5	Tegevusjärgne programm	III

6. Programmi raames dekomisjoneerimisprotsessi kohta saadud oskusteavet ja kogemusi levitatakse liidu sidusrühmade seas, suurendades seeläbi programmi ELi lisaväärtust. Selliste meetmete hulka võib kuuluda:
- sidemete arendamine ja teabevahetus liidu sidusrühmade vahel, sealhulgas selline tegevus, mille on algatanud liikmesriigid;
 - dekomisjoneerimist ja jäätmekäitluse korraldamist ning juhtimisalaseid parimaid tavasid puudutava ning tehnilisi probleeme ja dekomisjoneerimisprotsesse, nii operatiiv- kui ka organisatsioonilisel tasandil, puudutava evidentse oskusteabe dokumenteerimine ning selle oskusteabe mitmepoolse teadmussiirde kaudu kättesaadavaks tegemine, et arendada ELi võimalikku sünergiat.

Nimetatud meetmed on liidu rahastatavad kuni 100 % ulatuses rahastamiskõlblikest kuludest.

Nende meetmetega seotud edusammudest antakse aru JRC-le ja neid mõõdetakse selle mitmeaastases tööprogrammis kindlaks määratud näitajate alusel.

7. Artikli 4 lõikes 1 osutatud rahastamispakett ei hõlma kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete lõppladustamist sügavates geoloogilistes kihtides asuvas hoidlas ega nende ettevalmistamist.

II LISA

Näitajad, mille abil antakse aru artiklis 3 sätestatud eesmärkide saavutamisel tehtud edusammude kohta

- 1) Radioaktiivsete jäätmete käitlemine:
 - ohutult ladustatud või kõrvaldatud jäätmete kogus ja liik koos iga-aastaste eesmärkidega liikide kaupa, mis vastavad programmi vahe-eesmärkidele.
 - 2) Demonteerimine ja saastest puhastamine:
 - eemaldatud materjalide kogus ja liik koos iga-aastaste eesmärkidega liikide kaupa, mis vastavad programmi vahe-eesmärkidele.
-